

పాఠం 2

అభివృద్ధి భావనలు

కీలక భావనలు

- **అభివృద్ధి:** ఉత్పత్తిలో పెరుగుదలతో పాటు, సంస్థాగతమైన మార్పులతో కూడుకున్న ప్రక్రియను అభివృద్ధి అందురు. ఇది సంక్లిష్టమైన ప్రక్రియ.
- **ముఖ్య అభివృద్ధి భావనలు:**
 1. వేరు వేరు వ్యక్తులు వేరు వేరు అభివృద్ధి లక్ష్యాలను కలిగి వుంటారు. ఉదా: రాము అనే విద్యార్థి అభివృద్ధి లక్ష్యం మంచి మార్కులను సంపాదించటం కావచ్చు, సీత అనే నిరుద్యోగి అభివృద్ధి లక్ష్యం ఉద్యోగాన్ని సంపాదించటం కావచ్చు.
 2. ఒకరికి అభివృద్ధి అయినది వేరొకరికి అభివృద్ధి కాక పోవచ్చు, వినాశనం కూడా కావచ్చు. ఉదా: భోగాపురం విమానాశ్రయ నిర్మాణాన్ని అభివృద్ధిగా భావించి ప్రభుత్వం చేపట్టగా, భోగాపురం స్థానిక ప్రజలు దానిని అనాభివృద్ధిగా భావించి వ్యతిరేకించటం.
- **ఆదాయం కాక ఇతర లక్ష్యాలు:** సమానత, స్వేచ్ఛ, భద్రత, ఇతరుల నుండి గౌరవం పొందటం.
- **అభివృద్ధి కొలమానాలు:** జాతీయాదాయం, తలసరి ఆదాయం, మానవాభివృద్ధి సూచిక.
- **జాతీయాదాయం:** ఒక దేశం, ఒక సంవత్సర కాలంలో సంపాదించిన మొత్తం ఆదాయాన్ని “జాతీయాదాయం” అందురు.
- **తలసరి ఆదాయం:** ఒక దేశ జాతీయాదాయాన్ని ఆ దేశ జనాభాచే భాగించగా వచ్చే విలువను “తలసరి ఆదాయం” లేదా సగటు ఆదాయం అందురు.
- **మానవాభివృద్ధి:** ఆదాయంతో పాటు ప్రజల ఆరోగ్య, విద్యా విషయాలలో అభివృద్ధి జరగటాన్ని “మానవాభివృద్ధి” అందురు.
- **HDI :** Human Development Index (మానవాభివృద్ధి సూచిక)
- **HDR:** Human Development Report (మానవాభివృద్ధి నివేదిక)
- **UNDP:** United Nations Development Programme (ఐక్యరాజ్య సమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం)

- **ప్రజాసదుపాయాలు:** ప్రభుత్వం చేత కల్పించబడి, ప్రజలందరు ఉపయోగించుకోవటానికి అవకాశం ఉండే సౌకర్యాలను “ప్రజా సదుపాయాలు” అందురు.
- **విద్య, ఆరోగ్య సూచికలు:** నికరు హాజరు శాతం, అక్షరాస్యత అనునవి విద్యా సూచికలు కాగా, శిశుమరణాల రేటు, ఆయుఃప్రమాణం అనునవి ఆరోగ్య సూచికలు.

1/2 మార్కు ప్రశ్నలు

1. క్రింది వాఖ్యాలను పరిశీలించండి.
 - i. వేరు వేరు వ్యక్తులకు వేరువేరు అభివృద్ధి లక్ష్యాలు ఉండవచ్చు.
 - ii. ఒకరికి అభివృద్ధి అభివృద్ధి అయినది మరొకరికి తప్పనిసరిగా అభివృద్ధి అవుతుంది.
పై రెండు వాఖ్యాలలో ఏది సత్యం.
ఎ. i మాత్రమే బి. ii మాత్రమే సి. i మరియు ii డి. ఏది కాదు.
2. కుడంకుళం అణు విద్యుత్ కేంద్రం తమిళనాడులోని ఏ జిల్లాలో కలదు? **తిరునల్వేలి**
3. భిన్నమైన దానిని గుర్తించండి. **మెరుగైన కూలీ**
మెరుగైన కూలీ, భద్రత, స్వేచ్ఛ, ఇతరుల నుంచి గౌరవం పొందడం
4. విభిన్న వ్యక్తులకు అభివృద్ధి పట్ల విభిన్న భావనలు ఎందుకుంటాయి? **వారి జీవన పరిస్థితులు వేరు కాబట్టి**
5. మొదట జతలోని రెండు అంశాల మధ్య గల సంబంధం ఆధారంగా రెండవ జతను పూరించండి.
అమెరికా : అత్యధిక మానవాభివృద్ధి :: భారతదేశం : ? **మధ్యస్థాయి మానవాభివృద్ధి**
6. PDS ను విస్తరించండి. **ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ**
7. 2012 సమాచారం ప్రకారం, క్రింది వానిలో మెరుగైన తలసరి ఆదాయం గల రాష్ట్రం?
పంజాబ్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, బీహార్, అరుణాచల్ ప్రదేశ్ **పంజాబ్**
8. భిన్నమైన దానిని గుర్తించండి. **తలసరి ఆదాయం**
అక్షరాస్యత శాతం, నికరు హాజరు శాతం, తలసరి ఆదాయం, శిశు మరణాలు
9. అబిద్ జాన్ పట్టణం ఏ దేశంలో కలదు? **ఐవరికోస్ట్**
10. మొదట జతలోని రెండు అంశాల మధ్య గల సంబంధం ఆధారంగా రెండవ జతను పూరించండి.
ధనిక దేశాలు : ₹ 12600 మరియు అంత కంటే ఎక్కువ :: మధ్య ఆదాయ దేశాలు : ?
₹ 1035 నుండి 12599 వరకు

11. ఆంధ్ర ప్రదేశ్- పంజాబ్- బీహార్- అరుణాచల్ ప్రదేశ్: అవి ఉన్న ప్రదేశం ఆధారంగా పడమర నుండి తూర్పుకు అమల్ని రాయండి.

పంజాబ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, బీహార్, అరుణాచల్ ప్రదేశ్

12. ఎన్ని సంవత్సరాల క్రితం వ్యవసాయం ప్రారంభమైనది? 12000 సంవత్సరాలు

2 & 4 మార్కుల ప్రశ్నలు

1. మానవాభివృద్ధి చరిత్ర పరిణామ క్రమాన్ని రాయండి.

- మానవుడు వేట సేకరణ పై ఆధారపడటం 2,00,000 సంవత్సరాలు క్రితం ప్రారంభం.
- మానవుడు వ్యవసాయం ప్రారంభించి 12,000 సంవత్సరాలు అయింది.
- పాలిస్ట్రామిక్ కరణ మొదలై 400 సంవత్సరాలైంది.

2. విభిన్న వ్యక్తులకు అభివృద్ధి పట్ల విభిన్న భావనలు ఎందుకుంటాయి? కింది ఇచ్చిన వివరణలో ఏది ముఖ్యమైనది, ఎందుకు? అ. వ్యక్తులు వేరు కాబట్టి, ఆ. వ్యక్తులు జీవన పరిస్థితులు వేరు కాబట్టి.

వ్యక్తులు జీవన పరిస్థితులు వేరు కాబట్టి వారు అభివృద్ధి పట్ల విభిన్న భావనలను కలిగియుంటారు. ఉదాహరణకు గ్రామీణ నేపథ్యం ఉన్నవారు అభివృద్ధి పట్ల భావనకు, పట్టణ నేపథ్యం వారి అభివృద్ధి పట్ల భావన భిన్నంగా వుంటుంది.

3. కింది రెండు వాక్యాల అర్థం ఒకటేనా? మీ సమాధానాన్ని ఎలా సమర్థించుకుంటారు?

అ. ప్రజల అభివృద్ధి లక్ష్యాలు వేరు వేరుగా ఉంటాయి.

ఆ. ప్రజల అభివృద్ధి లక్ష్యాలు పరస్పర విరుద్ధంగా ఉంటాయి.

- ప్రశ్నలో ఇచ్చిన రెండు వాక్యాల అర్థం ఒకటి కాదు.
- ప్రజలు అభివృద్ధి లక్ష్యాలు వేరు వేరుగా ఉంటాయి అంటే వేరు వేరు వ్యక్తులు వేరు వేరు అభివృద్ధి లక్ష్యాలను కలిగి ఉంటారు అని అర్థం. ఉదాహరణకు ఒక నిరుద్యోగి అభివృద్ధి లక్ష్యం ఉద్యోగం పొందటం కాగా, ఒక రైతు అభివృద్ధి లక్ష్యం పంటలు బాగా పండటం కావచ్చు.
- ప్రజలు అభివృద్ధి లక్ష్యాలు పరస్పర విరుద్ధంగా వుంటాయి అనగా ఒకే అంశం ఒకరికి దృష్టిలో అభివృద్ధి కావచ్చు, వేరొకరికి అభివృద్ధి కాకపోవచ్చు. ఉదాహరణకు కుడంకుళం అణు విద్యుత్ కేంద్ర నిర్మాణాన్ని ప్రభుత్వం అభివృద్ధిగా భావించగా, స్థానిక ప్రజలు అనాభివృద్ధిగా భావించి వ్యతిరేకించారు.

4. పోలికకు సగటును ఉపయోగించే మూడు ఉదాహరణలు ఇవ్వండి.

- తరగతిలోని విద్యార్థుల అందరి మార్కులను కలిపి, ఆ తరగతి విద్యార్థుల సంఖ్యచే భాగించి తరగతి సగటు మార్కులను తెలుసుకొని, వేరొక తరగతి సగటు మార్కులతో పోల్చటం.
- ఒక కుటుంబ సగటు ఆదాయాన్ని వేరొక కుటుంబ సగటు ఆదాయంతో పోల్చటం.
- ఒక రాష్ట్ర సగటు ఆదాయాన్ని, వేరొక రాష్ట్ర సగటు ఆదాయంతో పోల్చటం.

5. అభివృద్ధికి సగటు ఆదాయం ముఖ్యమైన ప్రామాణికమని ఎందుకంటున్నారు? వివరించండి.

సగటు ఆదాయంలో ఆదాయంతో పాటు, జన సంఖ్యను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. కావున జాతీయాదాయంతో పోల్చితే సగటు ఆదాయం అభివృద్ధికి ముఖ్య ప్రామాణికంగా భావించవచ్చు.

6. కొంత కాలంగా ఒక దేశ సగటు ఆదాయం పెరుగుతుందని గణాంకాలు చెబుతున్నాయని అనుకుందాం.

సమాజంలో అన్ని వర్గాల ప్రజల జీవితం మెరుగయ్యిందని దీని ఆధారంగా చెప్పగలమా? మీ జవాబుకు ఒక ఉదాహరణ ఇవ్వండి.

కొంత కాలంగా ఒక దేశ సగటు ఆదాయం పెరుగుతుందని సూచించినప్పటికీ, సమాజంలో అన్ని వర్గాల ప్రజల జీవితం మెరుగయ్యిందని చెప్పలేము. ఉదాహరణకు దిగువ పేర్కొన్న ఐదుగురు ప్రజలు గల “ఎ” అనే దేశం సగటు ఆదాయం గత కొద్ది కాలంగా పెరుగుచున్నప్పటికీ అన్ని వర్గాల జీవితం మెరుగు పడలేదని దిగువ పట్టిక ద్వారా తెలుస్తుంది.

సంవత్సరం	ప్రజల ఆదాయం రూపాయలలో					సగటు ఆదాయం
	I	II	III	IV	V	
2016-17	500	600	500	700	40000	8460
2017-18	600	700	500	700	50000	10500
2018-19	600	700	600	700	60000	12520

7. ప్రపంచ అభివృద్ధి నివేదిక 2012 ప్రకారం తలసరి ఆదాయం ప్రకారం దేశాల వర్గీకరణను రాయండి.

- ధనిక దేశాలు: 12600 అమెరికన్ డాలర్లు లేదా అంత కంటే ఎక్కువ తలసరి ఆదాయం గల దేశాలు.

- ii. మధ్య ఆదాయ దేశాలు: 1035 అమెరికన్ డాలర్లు నుండి 12500 అమెరికన్ డాలర్లు వరకు తలసరి ఆదాయం గల దేశాలు.
- iii. తక్కువ ఆదాయ దేశాలు: 1035 అమెరికన్ డాలర్లు కంటే తక్కువ తలసరి ఆదాయం గల దేశాలు.
8. అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా మారటానికి మీకు గల ఆలోచన ప్రకారం ఏం చెయ్యాలో లేదా ఏం సాధించాలో ఒక పేరాలో రాయండి.
- i. నాణ్యమైన విద్యా సౌకర్యాలను కల్పించి, అక్షరాస్యత శాతాన్ని పెంచాలి.
- ii. నాణ్యమైన ఆరోగ్య సౌకర్యాలను కల్పించి, మానవ వనరులు అభివృద్ధికి తోడ్పడాలి.
- iii. రవాణా సౌకర్యాలను అభివృద్ధి పరచాలి.
- iv. వ్యవసాయ రంగ అభివృద్ధికి నీటి పారుదల సౌకర్యాలు కల్పించాలి.
- v. అన్ని ప్రాంతాలలో పరిశ్రమలను ఏర్పాటు చేసి, అన్ని ప్రాంతాల సమాన అభివృద్ధికి తోడ్పడాలి.
9. వ్యక్తులుగా సమకూర్చుకోవటం కంటే సామూహికంగా వస్తువులను, సేవలను సమకూర్చుకోవటానికి తక్కువ ఖర్చు అయ్యే ఉదాహరణలను పేర్కొనండి.
- i. దేశ ప్రజల రక్షణకు ప్రభుత్వం రక్షక దళాలను ఏర్పాటుచేయటం.
- ii. ఒక గ్రామంలో గ్రామస్థులు అందరు కలిపి తమ పిల్లలకు కావలసిన గ్రంథాలయాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవటం.
- iii. ఒక నివాస గృహ సముదాయానికి సెక్యూరిటీ గార్డు సౌకర్యాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవటం.
పైన పేర్కొన్న సౌకర్యాలు వ్యక్తిగతంగా ఏర్పాటుచేసుకుంటే ఎక్కువ ఖర్చు అవుతుంది.
10. ఆరోగ్యం, విద్యపై ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టే డబ్బుపైనే మెరుగైన సేవలు అందుబాటులో ఉండటం ఆధారపడి ఉందా? ఇంకా ఏయే అంశాలు ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తాయి?
- ఆరోగ్యం, విద్యపై ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టే డబ్బు పైనే కాకుండా దిగువ అనేక అంశాలు మెరుగైన సేవలు అందుబాటులో ఉండటాన్ని ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తాయి.
- i. ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టిన డబ్బు సక్రమ వినియోగం.
- ii. ఆరోగ్య, విద్యా సౌకర్యాలను చిత్తశుద్ధితో అమలు చేయటం.
- iii. ప్రజలు ఆయా పథకాలను వినియోగించుకోవటం.
11. తమిళనాడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లలోని గ్రామీణ ప్రాంతంలోని కుటుంబం 2009-10 లో చౌకధరల దుకాణాల నుంచి తమకు అవసరమైన దాంట్లో 53 శాతం, 33 శాతం కొనుక్కున్నాయి. మిగిలిన బియ్యం బజారు

నుంచి కొనుక్కుంటారు. పశ్చిమ బెంగాల్, అస్సాంలలో 11 శాతం, 6 శాతం బియ్యం మాత్రమే

పొరసరఫరా దుకాణాలనుంచి కొనుక్కుంటున్నాయి. ఏ రాష్ట్ర ప్రజలు మెరుగ్గా వున్నారు? ఎందుకు?

- ఇచ్చిన సమాచారం బట్టి పశ్చిమ బెంగాల్, అస్సాం ప్రజలు మెరుగ్గా వున్నారని భావించవచ్చు.
- ఎందుకంటే ఆయా రాష్ట్రాలలో ప్రజలు ఎక్కువ మంది బయట బజారు నుండి కొనుక్కుంటున్నారు. అనగా వారు దారిద్ర్య రేఖకు ఎగువన వున్నారని తెలుస్తుంది.

12. వివిధ దేశాలను వర్గీకరించటంలో ప్రపంచ బ్యాంకు ఉపయోగించే ముఖ్యమైన ప్రామాణికాలు ఏమిటి? పై ప్రామాణికాలలో ఏమైనా పరిమితులు ఉంటే వాటిని పేర్కొనండి.

- వివిధ దేశాలను వర్గీకరించటానికి ప్రపంచ బ్యాంకు ఉపయోగించిన ప్రామాణికం- తలసరి ఆదాయం లేదా సగటు ఆదాయం.
- తలసరి ఆదాయం ప్రామాణికంగా ఉపయోగించటం పై పరిమితులు కలవు. తలసరి ఆదాయం కేవలం ప్రజల సగటు ఆదాయాన్ని మాత్రమే తెలుపుతుంది కానీ అది ప్రజల మధ్య ఏ విధంగా పంపిణీ చేయబడిందో తెలపదు.

13. ప్రతి సామాజిక అంశం వెనుక ఒకటి కాక అనేక కారణాలు ఉంటాయి. ఇక్కడ కూడా అది వర్తిస్తుంది. మీ అభిప్రాయంలో హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో ఏ ఏ అంశాలు పాఠశాల విద్యకు దోహదం చేసాయి?

హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో దిగువ అంశాలు పాఠశాల విద్యకు దోహదం చేసాయి.

- హిమాచల్ ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, అక్కడి ప్రజలు విద్యపై ఎంతో ఆసక్తి చూపటం.
- పాఠశాలలు తెరిచి చాలా వరకు విద్య ఉచితంగా ఉండేలా లేదా తల్లిదండ్రులకు నామమాత్రపు ఖర్చు అయ్యేలా ప్రభుత్వం చూడటం.
- పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయులు, తరగతి గదులు, మరుగుదొడ్లు, తాగునీరు వంటి కనీస సదుపాయాలు ఉండేలా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయటం.
- ఆడపిల్లల పట్ల అంత వివక్షతను తల్లిదండ్రులు చూపకపోవటం.

14. అభివృద్ధిని కొలవటానికి ప్రపంచ బ్యాంకు ఉపయోగించే ప్రామాణికాలకూ ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం ఉపయోగించే వాటికీ తేడా ఏమిటి?

ప్రపంచ బ్యాంకు	ఐక్యరాజ్య సమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం
<p>i. అభివృద్ధిని కొలవటానికి ప్రపంచ బ్యాంకు తలసరి ఆదాయాన్ని ప్రామాణికంగా ఉపయోగించింది.</p> <p>ii. ఇది కేవలం సగటు ఆదాయాన్ని మాత్రమే పరిగణలోకి తీసుకుంది.</p>	<p>i. అభివృద్ధిని కొలవటానికి ఐక్యరాజ్య సమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం వారు మానవాభివృద్ధి సూచికను ప్రామాణికంగా ఉపయోగించింది.</p> <p>ii. ఇది సగటు ఆదాయంతో పాటు విద్య, ఆయుఃప్రమాణాన్ని కూడా పరిగణలోకి తీసుకుంది.</p>

15. మానవాభివృద్ధిని కొలవటానికి మీ దృష్టిలో ఇంకా ఏ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి?

మానవాభివృద్ధిని కొలవటానికి ఇంకా దిగువ అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి

- విద్యా, ఆరోగ్య సదుపాయాల నాణ్యత.
- ప్రజల సంతోష స్థాయి.

16. సగటును ఎందుకు ఉపయోగిస్తాం? దీనిని ఉపయోగించటంలో ఏమైనా పరిమితులు ఉన్నాయా?

అభివృద్ధికి సంబంధించి మీ సొంత ఉదాహరణను తీసుకొని దీనిని వివరించండి.

- వివిధ దేశాలను కాని, రాష్ట్రాలను కాని, ఇతర అంశాలను కానీ పోల్చటానికి సగటును ఉపయోగిస్తాం.
- సగటును ఉపయోగించటంలో పరిమితులు కలవు. ఇది కేవలం సరాసరి విలువను మాత్రమే చూపుతుంది తప్ప, ఆ విలువ ప్రజల మధ్య ఏ విధంగా పంపిణీ కాబడిందో చూపదు.
- ఉదాహరణకు దిగువ పేర్కొన్న ఐదుగురు ప్రజలు గల “ఎ” అనే దేశం సగటు ఆదాయం గత కొద్ది కాలంగా పెరుగుచున్నప్పటికీ అన్ని వర్గాల జీవితం మెరుగు పడలేదని దిగువ పట్టిక ద్వారా తెలుస్తుంది.

సంవత్సరం	ప్రజల ఆదాయం రూపాయలలో					సగటు ఆదాయం
	I	II	III	IV	V	
2016-17	500	600	500	700	40000	8460
2017-18	600	700	500	700	50000	10500
2018-19	600	700	600	700	60000	12520

17. హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో తలసరి ఆదాయం తక్కువ ఉన్నప్పటికీ పంజాబ్ కంటే మానవ అభివృద్ధి సూచికలో ముందుండటం అన్న వాస్తవం నేపథ్యంలో ఆదాయం యొక్క ప్రాముఖ్యత గురించి ఎటువంటి నిర్ధారణలు చేయవచ్చు?

- ఆదాయం అనేది మానవాభివృద్ధిని పెంచటానికి తోడ్పడే ఒక కారకం మాత్రమే.
- ఆదాయంతో పాటు ప్రభుత్వ పనితీరు, చిత్తశుద్ధి, ప్రణాళికలు కూడా మానవాభివృద్ధిలో ముఖ్య పాత్రను పోషిస్తాయి.

18. హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో తలసరి ఆదాయం ఎంత? అధిక ఆదాయం ఉన్నప్పుడు పిల్లల్ని బడికి పంపటం తల్లిదండ్రులకు తేలిక అవుతుందా? హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో ప్రభుత్వం పాఠశాలలు నడపటం ఎందుకు అవసరమయ్యింది?

- 2012 సంవత్సరంలో హిమాచల్ ప్రదేశ్ తలసరి ఆదాయం 74000 రూపాయలు.
- అధిక ఆదాయం ఉన్నప్పుడు పిల్లల్ని బడికి పంపటం తల్లిదండ్రులకు తేలిక అవుతుందని నేను భావిస్తున్నాను.
- స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటికీ హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో విద్యా స్థాయి తక్కువగా ఉండటం, కొండ ప్రాంతం కావటం వలన ప్రభుత్వం పాఠశాలలను నడపటం అవసరమయ్యింది.

19. అబ్బాయిలతో పోలిస్తే అమ్మాయిల చదువుకు తల్లిదండ్రులు తక్కువ ప్రాధాన్యత ఎందుకు ఇస్తారు?

అబ్బాయిలతో పోలిస్తే అమ్మాయిల చదువుకు తక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వటానికి కారణాలు:

- భద్రతా కారణాల లీత్యా అమ్మాయిలను ఉన్నత చదువుల కోసం దూరప్రాంతాలకు పంపించలేకపోవటం.
- తమ ముసలితనంలో అబ్బాయిలే తమను బాగా చూసుకుంటారని భ్రమపడటం.
- అమ్మాయిలతో పోలిస్తే, అబ్బాయిల చదువు ముఖ్యమని భావించటం.
- అమ్మాయిలు వివాహం తరువాత ఎలాగు అత్తవారి కుటుంబానికే ఉపయోగపడతారని అనుకోవటం.

20. ఆడవాళ్లు ఇంటి బయటి పని చెయ్యటానికి, లింగ వివక్షతకు మధ్య గల సంబంధం ఏమిటి?

- ఆడవాళ్లు బయటి పని చెయ్యటానికి, లింగ వివక్షతకు విలోమ సంబంధం కలదని చెప్పవచ్చు.
- బయట పని చేసే ఆడవాళ్లు సంఖ్య పెరిగితే, లింగ వివక్షత తగ్గుతుంది. తగ్గితే లింగ వివక్షత పెరుగుతుంది.

- iii. ఉదాహరణకు హిమాచల్ ప్రదేశ్ లో అడవాళ్లు బయట పని చెయ్యటం పెరగటం వలన అక్కడ లింగ వివక్షత తక్కువుగా వుంది.

21. 6 - 14 సంవత్సరాల బాలలకు ఉచిత విద్యకు హక్కు ఉందని విద్యాహక్కు చట్టం తెలుపుతుంది. మీకు తెలిసిన దాన్ని బట్టి బాలలకు, మానవాభివృద్ధికి ఈ చట్టం ఎలాంటి ప్రాధాన్యత కలిగి ఉందో వివరించండి. విద్యాహక్కు చట్టం బాలలకు, మానవాభివృద్ధికి దిగువ విధంగా ప్రాధాన్యతను కలిగి ఉంది.

- i. ఈ చట్టం స్థానికంగా పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయాలని తెలుపుతుంది. దీని వలన మారుమూల ప్రాంతాల వారికి కూడా విద్యా సదుపాయాలు అందుబాటులోకి వచ్చి మానవాభివృద్ధి పెరిగే అవకాశం ఏర్పడింది.
- ii. సుశిక్షితమైన ఉపాధ్యాయులను నియమించాలని ఈ చట్టం నిర్దేశిస్తుంది. దీని వలన మానవ వనరుల నాణ్యత పెరుగుతుంది.

Prepared by:

Rambabu Sunkari

SA(SS)

ZPHS, Garudabilli

Vizianagaram Dt